

Y Gwir Anrhydeddus Mark Drakeford AS

Y Prif Weinidog

20 Gorffennaf 2022

Annwyl Mark

Cytundebau rhwng y DU a'r UE

Diolch eto am yr **ohebiaeth** a gyfnewidiwyd rhyngom yn gynharach eleni mewn perthynas â'r gofynion sy'n codi o'r Cytundeb Masnach a Chydweithredu rhwng y DU a'r UE ("y Cytundeb").

Gan fod y Cytundeb mewn grym ers blwyddyn, bellach, hoffem rannu ein sylwadau ar ei weithrediad yn ogystal â'i lywodraethiant. Byddai'n dda gennym petai ymatebion i'r cwestiynau a amlinellir isod yn dod i law erbyn 5 Medi 2022.

Cyfrifoldebau

Nodwn bod Llywodraeth Cymru yn cael ei chynrychioli mewn ambell gyfarfod ynghylch y Cytundeb gan Weinidog yr Economi, Vaughan Gething. Er bod cyfrifoldebau portffolio'r Gweinidog yn cynnwys masnach a chydgylltu materion sy'n ymwneud â'r Cytundeb, mae eich cyfrifoldebau fel Prif Weinidog yn cynnwys Cymru yn Ewrop, cysylltiadau rhyngwladol a chysylltiadau rhynglywodraethol. Yn yr un modd, mae cyfrifoldebau'r Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol yn cynnwys hawliau dinasyddion yr UE o dan y Cytundeb Ymadael.

At hynny, nodwn y penodwyd y cyn-ASE, Derek Vaughan, fel **cynrychiolydd newydd Llywodraeth Cymru ar Ewrop** i gefnogi ei gwaith yn Ewrop, gan gynnwys ymgysylltu â gwleidyddion a swyddogion yn sefydliadau'r UE a hyrwyddo agenda polisi Llywodraeth Cymru yn yr UE.

1. A wnewch chi egluro sut y mae ymgysylltu â llywodraethiant cytundebau rhwng y DU a'r UE yn cael ei gydlyn o fewn Llywodraeth Cymru?
2. A wnewch chi egluro pa Weinidog sy'n arwain ar gydgylltu'r gwaith hwn ar draws adrannau Llywodraeth Cymru?

Llywodraethiant y Cytundeb: Y Cyngor Partneriaeth

Nodwn nad yw'r Cyngor Partneriaeth wedi cynnal ei ail gyfarfod, hyd yn hyn.

3. Yn sgil y pryderon a godwyd gennych chi a Gweinidog yr Economi y Llywodraeth ynghylch y statws sylwedydd a roddwyd i chi yng nghyfarfodydd y Cyngor, a wnewch chi roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y statws a roddir i chi ar gyfer yr ail gyfarfod, pan gaiff ei gynnal?

Nodwn y gall y Cyngor Partneriaeth gymryd **penderfyniadau yn ysgrifenedig** rhwng cyfarfodydd ond nid yw'n glir i ni pa rôl – os o gwbl – sydd gan y llywodraethau datganoledig wrth wneud y penderfyniadau hyn.

4. A wnewch chi amlinellu'r rôl sydd gennych o ran gwneud penderfyniadau yn y Cyngor Partneriaeth, gan gynnwys rhwng cyfarfodydd?

Grwpiau Cynghori Domestig

Yn eich **llythyr dyddiedig 10 Mawrth**, dywedoch wrthym nad oeddech yn gwybod pa sefydliadau Cymreig a gyflwynodd Ddatganiadau o Ddiddordeb ar gyfer aelodaeth o Grŵp Cynghori Domestig Llywodraeth y DU, gan nad oedd nifer o'r cyflwyniadau yn rhoi caniatâd i'w wybodaeth gael ei rhannu y tu allan i Lywodraeth y DU. Ar sail ar y wybodaeth gyfyngedig sydd ar gael i ni, rydym yn bryderus ynghylch i ba raddau y caiff Cymru ei chynrychioli yng Ngrŵp Cynghori Domestig Llywodraeth y DU.

5. A oes gennych chi unrhyw wybodaeth neu bryderon i'w rhannu am gynrychiolaeth Cymru ar Grŵp Cynghori Domestig Llywodraeth y DU?
6. A fydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn gallu mynd i gyfarfodydd Grŵp Cynghori Domestig Llywodraeth y DU ac os nad, sut fydd hi'n ymgysylltu ag unrhyw randdeiliaid o Gymru a benodir i'r Grŵp Cynghori?
7. A fydd y llywodraethau datganoledig yn gallu awgrymu eitemau i'w trafod yng nghyfarfodydd y Grŵp Cynghori Domestig?

Cyfarfodydd o dan y Cytundeb

Mae Gweinidogion Cymru neu eu swyddogion wedi mynd i'r rhan fwyaf o gyfarfodydd y Cytundeb, ni waeth a oedd y pwnc mewn maes datganoledig neu faes a gadwyd yn ôl.

Nodwn – o gofnodion cyfarfodydd a gyhoeddwyd gan y Comisiwn Ewropeaidd – nad oedd unrhyw gynrychiolwyr o Lywodraeth Cymru yn bresennol mewn rhai cyfarfodydd sy'n ymwneud â'i chyfrifoldebau, er enghraifft **caffael**. Yn benodol, tra bod swyddogion o Lywodraeth yr Alban, Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon a Llywodraeth Ynys Manaw yn bresennol mewn cyfarfodydd ar **drafnidiaeth ffyrdd** a **TAW, adennill treth a thollau**, nid oedd swyddogion o Lywodraeth Cymru

yno hefyd. Rydym o'r farn y dylech chi sicrhau presenoldeb Llywodraeth Cymru ym mhob cyfarfod sy'n effeithio ar Gymru, boed ar lefel weinidogol neu swyddogol.

8. A wnewch egluro a yw Llywodraeth Cymru yn cael gwahoddiadau i bob cyfarfod, neu ambell un yn unig?
9. A wnewch chi egluro'r meini prawf y mae Llywodraeth Cymru yn eu defnyddio i benderfynu a yw swyddogion yn mynd i gyfarfodydd ai peidio?
10. Pa ymgynghoriad sy'n cael ei gynnal o fewn Llywodraeth Cymru o ran a ddylai unrhyw un fod yn bresennol ai peidio? Sut mae unrhyw wybodaeth a gesglir o'r cyfarfodydd yn cael ei chasglu a'i rhannu o fewn Llywodraeth Cymru a – lle bo'n briodol – gyda rhanddeiliaid posibl?
11. A wnewch chi egluro prosesau Llywodraeth Cymru o ddod i benderfyniad o ran bod yn bresennol mewn cyfarfodydd o dan y Cytundeb Masnach a Chydweithredu?

Yn eich llythyr dyddiedig 10 Mawrth, dywedoch eich bod yn hapus i archwilio'r modd y gallwch ddarparu mwy o wybodaeth am y graddau y mae Llywodraeth Cymru yn ymwneud â strwythurau'r Cytundeb "mewn ffordd gymharus a phragmatig". Rwy'n ddiolchgar i chi am awgrymu bod eich swyddogion yn cyfarfod â Chlerc ein Pwyllgor i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y trafodaethau y maen nhw'n eu cael gyda'u cymheiriaid mewn gweinyddiaethau eraill yn y DU ar ffyrdd o wella tryloywder; bydd ein tîm clerco yn cysylltu â'ch swyddogion. Bydd y wybodaeth hon yn arbennig o ddefnyddiol wrth gefnogi gwaith Aelodau o'r Senedd sy'n mynd i Gynulliad Partneriaeth Seneddol y DU a'r UE.

Cydymffurfio

Ym mis Ionawr, **codwyd pryderon gennym** gyda'r Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd, ar ei hasesiad bod Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Estyn Cyfnodau Trosiannol) (Diwygio) (Rhif 2) 20211 wedi ""codi cwestiynau" mewn perthynas â Sefydliad Masnach y Byd (WTO) a'r Cytundeb Masnach a Chydweithredu. Y rheswm dros hynny oedd bod Llywodraeth y DU wedi gwneud 'penderfyniad munud olaf' i barhau â'r eithriad ar gyfer rhag-hysbysu nwyddau o ynys Iwerddon. Eglurodd y Gweinidog **yn ei hymateb** nad oedd penderfyniad Llywodraeth y DU yn rhan o drafodaethau rhynglywodraethol ar y rheoliadau, ac iddo gael ei ychwanegu yn ddiweddarach. Serch hynny, eglurodd ei bod yn fodlon bod y rheoliadau yn rhai "dros dro" eu natur ac yn "angenrheidiol ac yn gymesur".

12. Yng sgil y pryderon blaenorol a godwyd gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â phenderfyniadau Llywodraeth y DU yn cydymffurfio â'r Cytundeb, a wnewch chi gadarnhau a yw Llywodraeth Cymru yn mynd ati i fonitro cydymffurfiaeth â'r Cytundeb?

Effaith y Cytundeb Ymadael ar y Cytundeb

Eglurodd Gweinidog yr Economi yn ei **lythyr dyddiedig 27 Mehefin** ar Fesur Protocol Gogledd Iwerddon fod ganddo bryderon mawr bod gan y Bil y potensial i dorri rhwymedigaethau rhyngwladol. At hynny, nododd bod – yn ei eiriau ef – absenoldeb llwyr o ymgysylltu ystyrllon gan Lywodraeth y DU cyn ei gyflwyno. Er na ymgynghorwyd â Llywodraeth Cymru y tro hwn, hoffem gael dealltwriaeth o'r modd yr ymgynghorir â hi fel arall ar achosion posibl o dorri'r Cytundeb Ymadael.

13. A yw Llywodraeth Cymru o'r farn bod cyflwyno Bil Protocol Gogledd Iwerddon yn gyfystyr â thorri'r Cytundeb Ymadael?
14. Beth yw asesiad Llywodraeth Cymru o'r modd y gallai achos posibl o dorri'r Cytundeb Ymadael effeithio ar weithrediad y Cytundeb yng Nghymru?
15. Sut – os o gwbl – mae Llywodraeth y DU yn ymgynghori â Llywodraeth Cymru ar achosion posibl o dorri'r Cytundeb Ymadael?
16. A oes gan lywodraethau Cymru a'r DU brosesau cytûn ar waith ar gyfer achosion posibl o dorri amodau, neu ar gyfer hysbysu am unrhyw gamau ymatebol a gymerwyd gan yr UE?
17. A pes mecanweithiau rhynglywodraethol presennol yn cael eu defnyddio at y diben hwn, neu a yw'n fwriad eu defnyddio at y diben hwn ac, os felly, pa rai?

Cysylltiadau Rhynglywodraethol.

Rydym yn croesawu eich ymrwymiad o dan y Cytundeb Cysylltiadau Rhyngsefydliadol i ddarparu gwybodaeth yn rhagweithiol am gyfarfodydd rhynglywodraethol, gan gynnwys cyfarfodydd y Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer cysylltiadau rhwng y DU a'r UE. Ar 20 Ebrill, **awgrymodd** y Cwnsler Cyffredinol y dylai anelu at gyfarfod yn rheolaidd, gan gynnwys cyn cyfarfodydd y Cyngor Partneriaeth a Chyd-bwyllgor y Cytundeb Ymadael.

Mae'r Pwyllgor yn nodi â phryder amllder y cyfarfodydd rhynglywodraethol sy'n cael eu trefnu ar fyr rybudd gan Lywodraeth y DU ar faterion sy'n ymwneud â'r DU a'r UE. Rydym yn nodi'r enghraifft ddiweddaraf o'r fath – mewn perthynas â'r Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer cysylltiadau rhwng y DU a'r UE – a ddisgrifiwyd mewn gohebiaeth gan Weinidog yr Economi ar 14 Gorffennaf.

18. A wnewch chi amlinellu pa mor aml y byddai'n well gennych chi weld amseru cyfarfodydd y Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer cysylltiadau rhwng y DU a'r UE, ac a yw hyn wedi'i gyfleu i Lywodraeth y DU?
19. Pa drafodaethau sydd wedi'u cynnal rhyngoch chi a Llywodraeth y DU i fynd i'r afael â'r mater o alw cyfarfodydd gyda digon o rybudd?

Yn gywir

Huw Irranca-Davies

Huw Irranca-Davies

Cadeirydd

